

بسم الله الرحمن الرحيم

راهنمای واحد های ارائه خدمت به سالمندان

شهرستان: فرخ شهر

1403

گردآوری اطلاعات: بدری زمانی کارشناس مسئول واحد سلامت جمعیت ، خانواده و مدارس

○ ارائه خدمات دانشگاه‌های علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی به سالمندان

❖ مراکز خدمات جامع سلامت

❖ خدمات پزشکی

❖ خدمات کارشناس سلامت روان

❖ خدمات کارشناس تغذیه

❖ خدمات واحد سلامت دهان و دندان

❖ خدمات واحد آزمایشگاه

❖ پایگاه‌های سلامت

❖ خانه های بهداشت

○ ارائه خدمات سازمان بهزیستی به سالمندان

❖ مراکز توانبخشی و مراقبتی شبانه روزی

❖ مراکز آموزشی توانبخشی روزانه سالمندان

❖ ارائه خدمات توان بخشی در منزل

❖ ارائه خدمات مراقبتی در منزل

❖ خانه های حمایتی سالمندان

❖ برنامه اورژانس اجتماعی سازمان بهزیستی

- ❖ مرکز مداخله در بحران فردی، خانوادگی و اجتماعی (مرکز اورژانس اجتماعی)
- ❖ خط تلفن اورژانس اجتماعی ۱۲۳
- ❖ خدمات مشاوره تلفنی دولتی 1480
- ❖ خدمات سیار اورژانس اجتماعی
- ❖ پایگاه های خدمات اجتماعی
- ❖ مراکز مثبت زندگی

○ ارائه خدمات سازمان فرهنگی، اجتماعی و ورزشی شهرداری به سالمندان

- ❖ خانه سلامت و کانون های سالمندان
- ❖ سرای محله و خانه های فرهنگ
- ❖ فرهنگسرا
- ❖ مراکز توانمند سازی سالمندان فراهنگ

○ ارائه خدمات سایر مراکز به سالمندان

- ❖ خدمات کلینیک های طب سالمندی
- ❖ مراکز خدمات پرستاری در منزل
- ❖ بنیاد فرزندانگان
- ❖ مراکز توانبخشی (فیزیوتراپی، کاردرمانی، گفتار درمانی، بینایی سنجی، شنوایی سنجی و ارتوپدی فنی)
- ❖ مراکز توانبخشی (فیزیوتراپی)
- ❖ مراکز توانبخشی (کاردرمانی)

- ❖ مراکز توانبخشی (گفتاردرمانی)
- ❖ مراکز توانبخشی (بینایی سنجی)
- ❖ مراکز توانبخشی (شنوایی سنجی)
- ❖ مراکز توانبخشی (ارتوپدی فنی)
- ❖ کمیته امداد امام خمینی (ره)
- ❖ کانون بازنشستگان

مقدمه

در فرهنگ ایرانی اسلامی، وجود سالمندان و احسان به آنان، مایه نزول خیرات و برکات و رخ دادن اثرات مثبت و سازنده در زندگی قلمداد شده است. رسول خدا (ص) فرموده اند: "وجود پیران سالخورده بین شما باعث افزایش رحمت و لطف پروردگار و گسترش نعمت الهی بر شماست". پیران را بزرگ و محترم دارید؛ زیرا احترام به آن ها به منزله احترام به مقام الهی است. لذا مفهوم "سالمندی" در فرهنگ دینی ما معادل رعایت عزت و احترام می باشد. مقام معظم رهبری نیز در بند 7 سیاستهای کلی جمعیت در رابطه با فرهنگ سازی، بر احترام و تکریم سالمندان و ایجاد شرایط لازم برای تأمین سلامت و نگهداری آنان در خانواده و پیش بینی ساز و کار لازم برای بهره مندی از تجارب و توانمندی های سالمندان در عرصه های مناسب، تاکید نموده اند.

در دوران سالمندی، سیستم ها و ارگان های مختلف بدن، دچار تغییرات متعدد مرتبط با سن می گردند. دستیابی به سالمندی سالم و موفق نیازمند تقویت سلامت جسمانی، روانی، اجتماعی و پیشگیری از بروز بیماری ها و درمان به هنگام آنها می باشد. وزارت بهداشت مراکزی را برای ارائه خدمات پیشگیری، بهداشتی و درمانی که بیشترین دسترسی به محل زندگی افراد جامعه را در شهرها و روستاها داشته باشد، در نظر گرفته است. همچنین سازمانها و نهادهای دیگر نظیر سازمان بهزیستی، سازمان شهرداری، کلینیک های طب سالمندی، بنیاد فرزندگان، کمیته امداد امام خمینی(ره)، کانون بازنشستگان و ... خدماتی از جمله خدمات مراقبتی، نگهداری، حمایتی، توانبخشی، آموزشی، فرهنگی، ادبی، اجتماعی، ورزشی، تفریحی و ... را جهت استفاده سالمندان ارائه می نمایند. این راهنما به سالمندان عزیز کمک می کند تا بتوانند اینگونه خدمات را در نزدیکترین مسافت به مکان زندگی شان شناسایی و دریافت دارند.

▪ ارائه خدمات دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی شهرکرد به سالمندان (شهرستان

فرخ شهر

مراکز خدمات جامع سلامت : این مراکز در مناطق شهری و روستایی راه اندازی شده است و خدمات پیشگیرانه بهداشتی و درمانی که توسط بهورزها، مراقبین سلامت و ماماها، پزشکان عمومی ، مشاوران سلامت روان، کارشناس تغذیه و رژیم درمانی، دندانپزشکان و کارشناسان بهداشت محیط و حرفه ای و کارشناسان علوم آزمایشگاهی ارائه می شود. خدمات تعریف شده مشخص برای افراد هر گروه سنی منطبق بر نیازها و اولویت های سلامت ارائه می گردد.

در این مکان ها سالمندان خدماتی نظیر واکسیناسیون، خدمات پیشگیری از بیماری های مزمن، مشکلات شایع دوران سالمندی، ارزیابی فشار خون، قند خون، چربی های خون، ارزیابی از نظر وضعیت تعادل و احتمال زمین خوردن، وضعیت تغذیه ای، تشخیص زودرس سرطان های شایع (سرطان روده بزرگ و پستان) و همچنین ارزیابی وضعیت سلامت روان و افسردگی را دریافت می کنند. در مکان های ذکر شده به منظور پیشگیری از برخی بیماری ها از جمله پوکی استخوان، سالمندان مکمل های کلسیم و ویتامین "د" را رایگان دریافت می کنند.

همچنین، کلاس های آموزش گروهی و فردی، در خصوص شیوه زندگی سالم (تغذیه، سلامت روان، فعالیت بدنی و توانبخشی و...) در این مکان ها برگزار می گردد.

شرح فعالیت مرکز خدمات جامع سلامت شامل موارد ذیل می باشد:

❖ خدمات پزشک

پزشک، سالمندانی را که از طرف مراقب سلامت و بهورز معرفی می شوند، معاینه و درمان می کند؛ همچنین در صورت لزوم سالمند را به پزشک متخصص

ارجاع می دهد. اقدامات مورد نیاز در شرایط اضطراری (احیاء، بخیه، سونداژ ادراری و معدی و ...) به عهده ی پزشک مرکز می باشد.

❖ خدمات کارشناس سلامت روان

کارشناس سلامت روان به پذیرش مراجعین در زمینه سلامت روان می پردازد و در ارتباط با مشکلات مرتبط به سالمندان محترم مشاوره می دهد. آموزش مهارت های زندگی نیز از وظایف کارشناس سلامت روان است.

❖ خدمات کارشناس تغذیه

کارشناس تغذیه به پیگیری درمان و اصلاح تغذیه سالمندانی که دارای فشار خون بالا، دیابت، پوکی استخوان، اختلالات چربی خون، چاقی، لاغری یا سوء تغذیه می باشند، می پردازد.

❖ خدمات واحد سلامت دهان و دندان

دندانپزشک در این واحد به ارائه خدمات مربوط به سلامت دهان و دندان (کشیدن، پر کردن، جرم گیری و ...) اشتغال دارد و در صورت نیاز، سالمندان را برای مراجعه به سطوح تخصصی، راهنمایی می نماید. همچنین آموزش بهداشت دهان و دندان به کارکنان بهداشتی، مدیران، معلمان و مربیان بهداشتی در این واحد صورت می گیرد.

❖ خدمات واحد آزمایشگاه

در تعدادی از مراکز خدمات جامع سلامت، برخی از آزمایش های مورد نیاز مراجعین انجام می پذیرد.

❖ مراکز خدمات جامع سلامت شهری / روستایی / شهری روستایی دانشگاه علوم پزشکی شهرکرد (شهرستان: فرخشهر) (ساعت کاری: 7:30 - 14:10)

شماره تماس-کد	آدرس	نام مسئول	مرکز
038-32422220	فرخشهر- بلوار حافظ	دکتر علی مبینی	مرکز خدمات جامع سلامت شماره 1 فرخشهر (شبانه روزی)
038-324222230	فرخشهر- بلوار 15 خرداد	دکتر پیمان شهریاری	مرکز خدمات جامع سلامت شماره 2 فرخشهر
038-32422618	فرخشهر- خیابان توسلی	دکتر نگین سلیمی	مرکز خدمات جامع سلامت شماره 3 فرخشهر
038-32442070	دستگرد- میدان ورودی- خیابان اصلی	دکتر فائزه رضوی	مرکز خدمات جامع سلامت روستایی دستگرد

❖ پایگاه های سلامت

پایگاه های سلامت واحدهای بهداشتی هستند که اغلب در محدوده شهرها واقع شده اند. خدمات سلامت در این پایگاه ها، توسط مراقبین سلامت ارائه می گردد. در واقع، این خدمات نقطه شروع دریافت مراقبت های جامع تعریف شده برای هر فرد است. خدماتی که در مراکز ارائه می گردد در پایگاهها نیز برای سالمندان ارائه می شود. هر فرد پس از ارزیابی اولیه توسط مراقب سلامت، در صورت نیاز به پزشک و سایر کارشناسان (سلامت روان و تغذیه) به مراکز خدمات جامع سلامت معرفی می گردد.

سالمندان مراجعه کننده به پایگاهها نیز به منظور پیشگیری از برخی بیماری ها از جمله پوکی استخوان، مکمل های کلسیم و ویتامین "د" را رایگان دریافت می کنند. همچنین، کلاس های آموزش گروهی و فردی، در خصوص شیوه زندگی سالم (تغذیه، سلامت روان، فعالیت بدنی و توانبخشی و...) در این مکان ها برگزار می گردد.

مراکز خدمات جامع سلامت دارای پایگاه ضمیمه در داخل مرکز می باشند و همچنین پایگاههای غیر ضمیمه نیز در خارج از این مراکز، فعال می باشند.

پایگاههای سلامت شهری / روستایی دانشگاه علوم پزشکی شهرکرد (شهرستان: فرخشهر) (ساعت کاری: 14:10 - 7:30)

ردیف	مرکز	نام مسئول	آدرس	شماره تماس-کد
1	-	-	-	-
2	-	-	-	-
3	-	-	-	-
4	-	-	-	-

❖ خانه های بهداشت

خانه های بهداشت برای مردم روستا راه اندازی شده و معمولا 2 بهورز (زن و مرد) در هر خانه بهداشت کار می کنند و مراقبت های اولیه بهداشتی درمانی مورد نیاز این جمعیت را ارائه می دهند. خدمات ارائه شده توسط بهورز در این مراکز نقطه شروع دریافت مراقبت های جامع تعریف شده برای هر فرد است. هر فرد پس از ارزیابی اولیه توسط بهورز، در صورت نیاز به پزشک و سایر کارشناسان (سلامت روان و تغذیه) ارجاع می گردد. سالمندان مراجعه کننده به خانه های بهداشت نیز به منظور پیشگیری از برخی بیماری ها از جمله پوکی استخوان، مکمل های کلسیم و ویتامین "د" را رایگان دریافت می کنند. همچنین، کلاس های آموزش گروهی و فردی، در خصوص شیوه زندگی سالم (تغذیه، سلامت روان، فعالیت بدنی و توانبخشی و...) در این مکان ها برگزار می گردد.

خانه های بهداشت دانشگاه علوم پزشکی شهرکرد (شهرستان: فرخشهر) (ساعت کاری: 14:10 - 7:30)

ردیف	مرکز	نام مسئول	آدرس	شماره تماس-کد
1	خانه بهداشت دستگرد	دکتر فائزه رضوی	دستگرد - خیابان اصلی	038-32442206
2	خانه بهداشت سورک	دکتر فائزه رضوی	سورک - خیابان اصلی	038-32444200
3	خانه بهداشت ایرانچه	دکتر فائزه رضوی	ایرانچه - خیابان اصلی	038-32447100
4	خانه بهداشت خیرآباد	دکتر فائزه رضوی	خیرآباد - خیابان اصلی	038-32446055

▪ ارائه خدمات سازمان بهزیستی به سالمندان (شهرستان فرخ شهر)

سازمان بهزیستی خدمات حمایتی، رفاهی و توانبخشی خود را با توجه به نیاز سالمندان در مراکز زیر ارائه می دهد:

❖ خدمات مراکز توانبخشی و مراقبتی شبانه روزی سالمندان

سالمندان واجد شرایط در این مراکز به صورت شبانه روزی مراقبت و نگهداری و توانبخشی می شوند و خدمات ذیل را دریافت می کنند:

- ویزیت دوره ای پزشک عمومی حداقل یک بار در ماه
- خدمات مراقبتی مهارتی و پرستاری 24 ساعته و انجام هرگونه تزریقات، سرم درمانی و...
- کنترل علائم حیاتی حداقل یک بار در روز
- ارجاع به موقع به مراکز بیمارستانی در مواقع ضروری با هماهنگی خانواده سالمند
- بهداشت و نظافت شخصی به صورت روزانه و استحمام حداقل دو بار در هفته
- شستشوی البسه ، ملحفه و ... حداقل دو بار در هفته
- اقدامات توانبخشی شامل مجموعه خدمات فیزیوتراپی، کاردرمانی، آموزش های پیشگیری از عوارض دوران سالمندی، بازآموزی مهارت های خود یاری و مهارت های ارتباطی، مهارت استفاده از وسایل کمک توانبخشی، پرهیز از رفتارهای پرخطر، تغذیه سالم نظیر آن می باشد. این اقدامات، در جهت ارتقاء کیفیت زندگی سالمند به صورت فردی یا تیمی توسط افراد مجرب و آموزش دیده انجام می شود.

• اقدامات فوق برنامه که شامل فعالیت های ورزشی، تفریحی، فرهنگی و برگزاری برنامه های مرتبط با مناسبت ها و ایام خاص می باشد.

مراکز توانبخشی و مراقبتی شبانه روزی سالمندان (شهرستان: فرخشهر) (ساعت کاری: صبح - عصر)

ردیف	مراکز توانبخشی و مراقبتی شبانه روزی	نام مسئول	آدرس	شماره تماس-کد
1	-	-	-	-
2	-	-	-	-

❖ مراکز آموزشی توانبخشی روزانه سالمندان

در مراکز آموزشی و توانبخشی روزانه سالمندان فرد به مرکز مراجعه و از بسته تخصصی استفاده نموده و خانواده وی نیز از آموزش های لازم برخوردار می شوند. در این مراکز غالباً تجهیزات کامل توانبخشی موجود می باشد. سالمندان در این مراکز به صورت روزانه مراجعه می کنند و خدمات زیر را دریافت می نمایند:

خدمات پزشکی، فیزیوتراپی، کاردرمانی، گفتار درمانی، هنر درمانی، مشاوره به سالمند و خانواده آنها، آموزش شیوه زندگی سالم، آموزش مهارت های زندگی، آموزش حرفه های مناسب مانند نجاری، خیاطی، صنایع دستی، بافندگی، قرآن، سوادآموزی، موسیقی- نقاشی- خطاطی، آموزش بهداشت و مراقبت فردی، برگزاری اردوهای یک روزه و چند روزه تفریحی، سیاحتی، زیارتی و علمی، برگزاری برنامه های متناسب با مناسبت ها و ایام خاص، کتاب خوانی، شعر خوانی، حافظ خوانی، قصه گویی، اجرای تئاتر و موسیقی، سرگرمی های متناسب با سن (شطرنج - جدول و...)، نمایش فیلم و اجرای برنامه های تفریحی ورزشی .

مهم: نام مراکز آموزشی توانبخشی روزانه سالمندان در جدول زیر آورده شود.

میانگین ساعت کاری مراکز روزانه توانبخشی سالمندان 8 صبح تا 14 عصر می باشد.

مراکز آموزشی توانبخشی روزانه سالمندان: (شهرستان: فرخشهر) (ساعت کاری: 13- 8)

ردیف	مراکز آموزشی توانبخشی روزانه	نام مسئول	آدرس	شماره تماس-کد
1	طراوت	حمیرا قادریان	فرخشهر-فلکه معلم-جنب بخشداری	038-32421384

❖ مراکز مثبت زندگی

وظایف این مراکز، تشخیص و تعیین اولویت های نیاز مراجعین در حوزه های اجتماعی و توانبخشی و اقتصادی، آموزش مهارتهای زندگی، پیشگیری از آسیب های اجتماعی و معلولیت ها، بررسی مشکلات بینایی، شنوایی و پیگیری آنها می باشد.

مراکز مثبت زندگی (شهرستان: فرخشهر) (ساعت کاری: 14 - 7:30)

ردیف	مراکز مثبت زندگی	نام مسئول	آدرس	شماره تماس-کد
1	مثبت زندگی 304	افسانه سلیمانی	فرخشهر- میدان فدائیان اسلام-ابتدای خیابان فردوسی- جنب مدرسه قدسی	32428525-038

▪ ارائه خدمات سایر مراکز به سالمندان

❖ خدمات کلینیک های طب سالمندی

در این کلینیک ها ارزیابی جامع سالمندان توسط متخصصین طب سالمندی انجام می شود. سالمندان با مشکلاتی مانند سرگیجه، اختلالات خواب، کاهش عملکرد مغزی و اختلال سطح هوشیاری و... پس از مراجعه به این مراکز تحت مراقبت و درمان قرار می گیرند. همچنین در این کلینیک ها درمان و توانبخشی حافظه نیز انجام می شود.

آلزایمر، دمانس، باز توانی سکتة ها، نارسایی قلبی، یوکی استخوان، درد مفاصل، غربالگری سرطان ها و بیماری های گوارشی سالمندان از جمله مواردی است که در این کلینیک مورد ارزیابی قرار می گیرد و به سالمندان خدمات ارائه می دهد. در حال حاضر تعداد این کلینیک ها در کشور محدود می باشد.

خدمات کلینیک های طب سالمندی (شهرستان فرخ شهر) (ساعت کاری: دوشنبه ها 14 - 10)

ردیف	کلینیک طب سالمندی	نام مسئول	آدرس	شماره تماس-کد
-	-	-	-	-
-	-	-	-	-

❖ مراکز توانبخشی (فیزیوتراپی، کاردرمانی، گفتار درمانی، بینایی سنجی، شنوایی سنجی و ارتوپدی فنی)

در این مراکز برای افراد دارای ناتوانی با اولویت بیماران سکته مغزی، بیماریهای اسکلتی-عضلانی پیچیده، ضایعات نخاعی، ترومایی، قطع عضو، اختلالات تکاملی، بیماریهای پیشرونده مانند آلزایمر و پارکینسون و اختلالات پیشرفته روماتولوژیک و بیماریهای مزمن قلبی-ریوی، اقدامات توانبخشی ارائه می شود.

این مراکز، به منظور ارائه خدمات پیشگیری، تشخیصی، درمانی و توانبخشی، به صورت سرپایی و روزانه تأسیس شده اند .

مراکز توانبخشی (فیزیوتراپی) (شهرستان:فرخشهر) (ساعت کاری: صبح - عصر)

ردیف	مرکز	نام مسئول	آدرس	شماره تماس-کد (بطور نمونه 021-87960087)
1	بهبود	حمیده معتمدی	فرخ شهر - خیابان 7 تیر	038-32428822
2	نور	زینب نصر چالشتی	فرخ شهر - خیابان هفت تیر - روبروی مصالح بهداشتی جوانبخت - پلاک 145	038-32430041

مراکز توانبخشی (کاردرمانی) (شهرستان: فرخ شهر) (ساعت کاری: صبح - عصر)

ردیف	مراکز کاردرمانی	نام مسئول	آدرس	شماره تماس-کد
	-	-	-	-
	-	-	-	-

مراکز توانبخشی (گفتار درمانی) (شهرستان: فرخ شهر) (ساعت کاری: صبح - عصر)

ردیف	مراکز گفتار درمانی	نام مسئول	آدرس	شماره تماس - کد
1	-	-	-	-

مراکز توانبخشی (شنوایی سنجی) (شهرستان: فرخ شهر) (ساعت کاری: صبح - عصر)

ردیف	مراکز شنوایی سنجی	نام مسئول	آدرس	شماره تماس-کد
-	-	-	-	-

مراکز توانبخشی (بینایی سنجی) (شهرستان: فرخ شهر) (ساعت کاری: صبح - عصر)

ردیف	مراکز بینایی سنجی	نام مسئول	آدرس	شماره تماس-کد
-	-	-	-	-

مراکز توانبخشی (ارتوپدی فنی) (شهرستان: فرخ شهر) (ساعت کاری: صبح - عصر)

ردیف	مراکز ارتوپدی فنی	نام مسئول	آدرس	شماره تماس-کد
1	-	-	-	-
	-	-	-	-

❖ کمیته امداد امام خمینی (ره) (شهرستان:فرخ شهر) (ساعت کاری: 14 - 7:30)

کمیته امداد امام خمینی (ره) توسط رهبر فقید انقلاب اسلامی، حضرت امام خمینی (ره) تأسیس شد. کمیته امداد امام خمینی (ره) بر اساس نگرش تکریم و شرافت انسانی به عنوان یک نهاد فراگیر مردمی تلاش می کند. همچنین خدمات حمایتی و توانمندسازی را برنامه ریزی و مدیریت می نماید و در این زمینه از همکاری، مساعدت و توسعه مشارکت های مردمی (از مردم برای مردم) بهره مند می گردد. به بیان دیگر، شیوه کار و استراتژی مدیریت کمیته امداد امام خمینی (ره) عبارت از استفاده و سازمان دهی ظرفیت های مردمی، ملی و بین المللی در امر حمایت از محرومین جامعه می باشد.

ردیف	مراکز کمیته امداد	نام مسئول	آدرس	شماره تماس-کد
1	-	-	-	-